



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 97/2020-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jánom Čipkom, Partizánska 197, Hnúšťa, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na osobitnú ochranu detí a mladistvých podľa čl. 41 ods. 1 poslednej vety Ústavy Slovenskej republiky, práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti orgánu činného v trestnom konaní podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, práva dieťaťa byť vypočuté v každom konaní, ktoré sa ho týka, podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Banská Bystrica, odboru kriminálnej polície ČVS: ORP-388/2-VYS-BB-2018 a jeho uznesením zo 16. mája 2018 a uznesením Okresnej prokuratúry Banská Bystrica č. k. 1 Pn 202/18/6601-6 zo 4. júna 2018 a takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť maloletého [REDACTED] o d m i e t a .

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

#### **Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť maloletého [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], ktorou namietal porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na osobitnú ochranu detí a mladistvých podľa čl. 41 ods. 1 poslednej vety ústavy, práva na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti orgánu činného v trestnom konaní podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „dohovor“), práva dieťaťa byť vypočuté v každom konaní, ktoré sa ho týka, podľa čl. 12 ods. 1 a 2 dohovoru postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Banská Bystrica, odboru kriminálnej polície (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) ČVS: ORP-388/2-VYS-BB-2018 (ďalej len „napadnutý postup okresného riaditeľstva“) a jeho uznesením zo 16. mája 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného riaditeľstva“) a uznesením Okresnej prokuratúry Banská Bystrica (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 202/18/6601-6 zo 4. júna 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi, ktorému uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu 16. februára 2019. Do tohto dňa nebolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodnuté. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce boli nevybavené veci sudcov, ktorých funkčné obdobie uplynulo 16. februára 2019, prerozdelené medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019, a to náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola prejednaná vo IV. senáte

ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditiš (členovia senátu).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom riaditeľstve sa viedlo napadnuté konanie vo veci podozrenia zo spáchania zločinu rozširovania detskej pornografie podľa § 369 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorého sa mal dopustiť sťažovateľ tým, že 10. apríla 2018 o 19:21:22 h na sociálnej sieti Facebook pod menom konta [REDAKOVANÉ] z adresy svojho trvalého bydliska prostredníctvom prístupu na internet cez IP adresu a použitím internetovej služby Facebook Messenger zverejnil fotografiu, ktorej obsah zobrazuje obnaženú detskú osobu mužského pohlavia s obnaženým pohlavným orgánom.

4. Napadnutým uznesením okresného riaditeľstva bola podľa § 197 ods. 1 písm. c) Trestného zákona táto vec odložená z dôvodu neprípustnosti trestného stíhania, keďže išlo o osobu, ktorá pre nedostatok veku nie je trestne stíhaná. Proti napadnutému uzneseniu okresného riaditeľstva sťažovateľ podal v zákonnej lehote sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením okresnej prokuratúry zamietnutá, pretože nebola dôvodná podľa § 193 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že *«z hľadiska porušenia mojich základných práv považujem za primárne pochybenie orgánov činných v trestnom konaní spôsob vedenia môjho výsluchu, ktorý nekorešpondoval s požiadavkou osobitnej ochrany maloletých pri realizácii takéhoto úkonu, ktorá je zakotvená v Dohovore OSN o právach dieťaťa, Ústave Slovenskej republiky, ako aj priamo v ustanoveniach Trestného poriadku. Bez ohľadu na to, v ktorom štádiu bolo trestné konanie nie je možné, aby orgány činné v trestnom konaní pri komunikácii s maloletým dieťaťom opomenuli prihliadanie na najlepší záujem maloletého, špecifická rozumovej a vôľovej vyspelosti dieťaťa a možné negatívne následky neodborného a formalistického prístupu vyšetrovateľa. Samotná skutočnosť, že sa maloletý musí dostať na policajné oddelenie je stresujúca a práve následný prístup*

*k maloletému, ktorý nie je trestne zodpovedný a skutok bezpochyby nespáchal úmyselne, má zabezpečiť, aby nebol výsluch pre dieťa neprimerane traumatizujúci. Túto požiadavku medzinárodných dohovorov reflektoval aj slovenský zákonodarca v ustanovení § 135 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý pri výsluchu maloletého dieťaťa v postavení svedka vyžaduje obzvlášť ohľaduplný prístup osoby, ktorá výsluch vykonáva a obligatórne vyžaduje aj prítomnosť psychológa alebo znalca, zástupcu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a až subsidiárne aj prizvanie zákonného zástupcu alebo pedagóga. Pred týmto úkonom má orgán činný v trestnom konaní prekonzultovať spôsob vedenia výsluchu s kompetentnými osobami.*

*Ako vyplýva zo Všeobecného komentára č. 12 Výboru OSN pre práva dieťaťa v trestnom konaní je potrebné právo dieťaťa slobodne vyjadriť názor o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú plne rešpektovať a implementovať v každom štádiu procesu. Som presvedčený, že osobitná ochrana Strana 3 z 6 zaručená maloletým deťom, ako aj účel ustanovenia § 135 Trestného poriadku, ktorý túto požiadavku odzrkadľuje dostatočným spôsobom odôvodňujú záver o prípustnosti analogickej aplikácie ustanovenia § 135 Trestného poriadku aj na vypočutie maloletej osoby, ktoré orgán činný v trestnom konaní uskutočňuje podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku. Dieťa je potrebné chrániť pred potenciálnymi negatívnymi dôsledkami akéhokoľvek neohľaduplného vypočutia zo strany orgánov činných v trestnom konaní, a to osobitne v prípadoch trestných činov, ktoré majú sexuálny kontext. Za týmto účelom musia byť prijaté všetky potrebné opatrenia na zaistenie uplatnenia práva na vypočutie tak, aby bola zabezpečená plná ochrana dieťaťa. Práve túto ochranu sleduje ustanovenie § 135 Trestného poriadku. Nerešpektovanie obsahu a najmä zmyslu predmetnej právnej normy a jej neuplatňovanie pri maloletých osobách, ktoré nemajú postavenie svedka, ale osoby, ktorú je potrebné vypočuť k okolnostiam nasvedčujúcim spáchanie trestného činu je neoprávneným odopieraním základného práva dieťaťa na osobitnú ochranu priznanú právnym poriadkom, ako aj práva na súdnu a inú právnu ochranu.*

*Práve po posúdení individuálnych okolností prejednávanej veci sa dôvodnosť a potreba postupu podľa § 135 Trestného poriadku zvyšuje, vzhľadom na sexuálny charakter predmetného skutku, ku ktorému som sa mal vyjadriť. Každé dieťa musí byť informované o trestnom konaní a poučené spôsobom primeraným veku a vyspelosti*

*maloletého, nie len formálnym prístupom zodpovednej osoby, ktorý nezohľadňuje špecifiká komunikácie s dieťaťom. Výsluch vyšetrovateľ vykonal bez náležitého poučenia a informovania o prejednávanej veci a obmedzil sa len na jednoduché konštatovanie, že zo samotného konania „nič mať nebudem“. Pri výsluchu 12 ročného dieťaťa, ktorý sa týka trestného činu rozširovania detskej pornografie by malo byť pravidlom, aby sa ho zúčastnil aj psychológ, aby sa predišlo potenciálnym negatívnym následkom výsluchu na maloleté dieťa. Postup vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Banskej Bystrici, odboru kriminálnej polície tieto osobitosti nezohľadnil, práve naopak, pristupoval ku mne striktne formálne, ako k osobe, ktorá konala protiprávne, ale vzhľadom na môj vek toto moje konanie nebude mať trestnoprávne následky. Práve tento formálny prístup mal byť dôvodom, pre ktorý nebudem vystavený výsluchu, ak sa vyšetrovateľ PZ odmietal zaoberať dokazovaním ostatných znakov skutkovej podstaty trestného činu.».*

6. Ďalej podľa sťažovateľa „... orgány činné v trestnom konaní dostatočným spôsobom neodôvodnili ani to, prečo rozhodli v zmysle § 197 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keď po posúdení veci bolo dôvodné odmietnuť vec podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku.

*Rozhodnutie vyšetrovateľa, ako aj prokurátorky, na základe ktorých došlo k odloženiu veci možno vnímať ako prezumpciu spáchania trestného činu. Jediným faktorom rozhodujúcim o ďalšom postupe vo veci bol nedostatok veku údajného páchatel'a. Nesúhlasím s názorom prokurátorky, ktorá tvrdí, že subjekt je hlavným znakom skutkovej podstaty trestného činu. Obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu je potrebné posudzovať vo vzájomnej súvislosti. Všetky štyri obligatórne znaky skutkovej podstaty sú rovnocenné a je potrebné ich skúmať jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti. Neexistuje medzi nimi vzťah nadradenosti a podradenosti. Sama prokurátorka krajskej prokuratúry v upovedomení o vybavení žiadosti uvádza, že subjektívna stránka vo forme úmyselného zavinenia je pri osobách trestne nezodpovedných pre nedostatok veku vylúčená, vzhľadom na detské myslenie týchto osôb. Zároveň však dodáva, že len po začatí trestného stíhania je možné skúmať zavinené, resp. nezavinené konanie (subjektívnu stránku) trestne zodpovedných páchatel'ov.*

*Som presvedčený, že subjektívnu stránku ako jeden z obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu je potrebné posudzovať už aj pred začatím trestného stíhania. Záver o tom, že nie som s ohľadom na nedostatok veku trestne zodpovedný je samozrejme správny. V záujme maloletého a pre potreby riadneho vybavenia veci však bolo potrebné zaoberať sa aj ostatnými znakmi skutkovej podstaty, na základe ktorých je možné dospieť k záveru, že aj keby som bol trestne zodpovedný nenaplnil by som skutkovú podstatu zločinu rozširovania detskej pornografie podľa § 369 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona vzhľadom na absenciu úmyselného zavinenia, ktoré predmetné ustanovenia Trestného zákona predpokladajú.*

*A ak po posúdení všetkých skutkových a právnych okolností veci prichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, t. j. odmietnutie veci je namieste ho uprednostniť pred rozhodnutím podľa § 197 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktoré vo vzťahu k údajnému páchatel'ovi skutku pôsobí odsudzujúco, napriek nenáležitému preskúmaniu všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorý by tento záver vyvracali. Osobitne je takýto postup namieste pri maloletej osobe, ktorá si zasluhuje zvýšenú spoločenskú ochranu.“*

7. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených práv napadnutým postupom a napadnutým uznesením okresného riaditeľstva a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry. Sťažovateľ ďalej žiada zrušiť napadnuté uznesenie okresného riaditeľstva a napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry a vec vrátiť okresnému riaditeľstvu na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovateľ domáha aj priznania finančného zadost'učinenia v sume 6 000 € a priznania náhrady trov právneho zastúpenia v sume 390,50 €.

## **II.**

### **Právomoc ústavného súdu a relevantné ustanovenia právnych prepisov**

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 41 ods. 1 poslednej vety ústavy sa zaručuje osobitná ochrana detí a mladistvých.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 3 ods. 1 dohovoru záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkol'vek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

17. Podľa čl. 12 ods. 1 dohovoru štáty, ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

18. Podľa čl. 12 ods. 2 dohovoru za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, a spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

### **III.**

#### **Posúdenie vecí ústavným súdom**

##### **III.A K namietanému porušeniu v bode 1 označených práv napadnutým postupom okresného riaditeľstva a napadnutým uznesením okresného riaditeľstva**

19. Sťažovateľ namieta porušenie práv uvedených v bode 1 v príčinnej súvislosti s napadnutým postupom a napadnutým uznesením okresného riaditeľstva. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, zakotvený v citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy,

z ktorého je potrebné vyvodit', že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, kde sa sťažovateľ v súčasnosti nemôže a ani v budúcnosti nebude môcť domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje.

20. Zmyslom a účelom spomínaného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

21. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom prezentované námietky (body 5 a 6) boli predmetom prieskumu realizovaného okresnou prokuratúrou a konanie o sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného riaditeľstva bolo skončené napadnutým uznesením okresnej prokuratúry. Z uvedeného vyplýva, že existoval iný orgán verejnej moci (v tejto veci okresná prokuratúra), ktorý bol oprávnený i povinný napraviť prípadné pochybenia okresného riaditeľstva. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia v bode 1 označených práv sťažovateľa napadnutým postupom okresného riaditeľstva a napadnutým uznesením okresného riaditeľstva.

22. Z uvedeného dôvodu bola táto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že ústavný súd nemá právomoc na jej prerokovanie.

### **III.B K namietanému porušeniu v bode 1 označených práv napadnutým uznesením okresnej prokuratúry**

23. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Za dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba v zmysle judikatúry (napr. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 211/08, II. ÚS 640/2016) považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, ktorých porušenie sa namieta, vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou zaručených právach.

24. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti orgánov verejnej moci vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k orgánom verejnej moci nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu orgán verejnej moci vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo

za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

25. Základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Takým orgánom môže byť aj prokuratúra. Súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry a tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa opravným prostriedkom (podnetom) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej opravnému prostriedku (podnetu) vyhovel (m. m. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03 a III. ÚS 133/06).

26. Súčasťou obsahu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je teda právo účastníka konania na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom tejto ochrany (III. ÚS 57/2018). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

27. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením okresnej prokuratúry vrátane sťažovateľom prezentovaných námietok, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi v bode 1 označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry a ústavnú súladnosť

interpretácie právnej úpravy, ktorú okresná prokuratúra vo veci sťažovateľa aplikovala, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry.

28. Ústavný súd poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, v rámci ktorého bolo konštatované:

*„Skutková podstata trestného činu je charakterizovaná súhrnom jednotlivých znakov. Medzi týmito znakmi existujú vzťahy relatívnej samostatnosti a zároveň vzájomnej podmienenosti, čo z nich vytvára určitý systém. V dôsledku toho je podmienkou existencie skutkovej podstaty naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu. Nedostatok jedného znaku sa rovná nedostatku skutkovej podstaty ako takej. Z uvedeného vyplýva, že znaky skutkovej podstaty trestného činu majú všeobecne obligatórnu povahu, s výnimkou prípravy a pokusu, kde chýba následok a príčinný vzťah medzi ním a konaním. Medzi obligatórne znaky, resp. skupiny znakov patria subjekt (páchateľ), subjektívna stránka, objekt a objektívna stránka. Všetky tieto štyri znaky tvoria jednotný celok a sú v skutkovej podstate trestného činu obligatórne. Existujú v každej skutkovej podstate trestného činu, aj keď v nej nie sú výslovne uvedené. V prípade, ak by niektorý z týchto znakov chýbal, nešlo by v danom prípade o trestný čin. Subjekt - páchatel' ako fyzická osoba je v každej skutkovej podstate charakterizovaný vekom a pričetnosťou. Pokiaľ čin nemá naplnené všetky tieto znaky (pokiaľ niektorý z nich chýba), nie je naplnená skutková podstata trestného činu.*

*Z uvedeného je zrejmé, že na naplnenie skutkovej podstaty akéhokoľvek trestného činu je potrebný subjekt - páchatel', subjektívna stránka, objekt a objektívna stránka. V prípade keď subjekt nie je spôsobilý, nie je namieste skúmať, či došlo k trestnému činu. Ďalšie znaky skutkovej podstaty trestného činu, keďže nebol naplnený hneď prvý znak - hlavný - subjekt, neboli skúmané, nie je dôvod sa zaoberať naplnením ostatných znakov skutkovej podstaty trestného činu.*

*Vzhľadom na uvedené, keď nedošlo k naplneniu znaku trestného činu - subjektu, musel vyšetrovateľ rozhodnúť o odložení veci. Ohľadom námietky sťažovateľky o zavinení - úmysle maloletého je potrebné uviesť, že skúmať subjektívnu stránku - vo forme motívu a úmyslu nespôsobilého subjektu nie je možné.*

*Sťažovateľka namieta spôsob výsluchu maloletého kde je potrebné uviesť, že pri výsluchu maloletého bol prítomný jeho zákonný zástupca - matka. Obaja boli zákonným*

*spôsobom poučení, čo potvrdili svojim podpisom tak maloletý, ako aj jeho matka. Z uvedeného je zrejmé, že poučeniu porozumeli a vyšetrovateľ, ktorý úkon realizoval postupoval zákonne.*

*Osobitné ustanovenia o výsluchu svedka - osoby mladšej ako 18 rokov, ktoré sú upravené v Trestnom poriadku, sa aplikujú po začatí trestného stíhania. Ide v danom prípade o výsluch svedka v zmysle § 135 Trestného poriadku. Pred začatím trestného stíhania sú osoby - oznamovateľ, poškodený alebo osoba ktorá mala spáchať trestný čin, vypočuté v zmysle § 196 odsek 2 Trestného poriadku. Pri výsluchu bol prítomný zákonný zástupca osoby vypočúvanej, nakoľko išlo o maloletú osobu. V takomto prípade sa úkonu zúčastňuje buď zákonný zástupca, pedagóg alebo sociálny pracovník. Je zrejmé, že úkon bol vyšetrovateľom vykonaný zákonným spôsobom.“*

29. Podanie sťažovateľa z 28. augusta 2018, ktorým žiadal o zrušenie napadnutého uznesenia okresného riaditeľstva a napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry postupom podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, bolo podľa obsahu posúdené ako žiadosť o preskúmanie postupu a rozhodnutia prokurátora v priebehu trestného konania v zmysle čl. 2 ods. 1 písm. c) príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 6/2017 z 12. júla 2017 (ďalej len „žiadosť“) a z tohto dôvodu postúpené na vybavenie Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“).

30. V prípise krajskej prokuratúry z 25. októbra 2018, ktorý sťažovateľ nenamieta v petite ústavnej sťažnosti, boli uvedené tieto skutočnosti:

*„Dozorujúca prokurátorka sa vo svojom rozhodnutí zaoberala aj Vašimi námietkami v podanej sťažnosti, na ktoré vecne reagovala. S touto argumentáciou vyšetrovateľa a prokurátorky v odôvodneniach ich rozhodnutí sa stotožňujem a na túto v podrobnostiach odkazujem.*

*Nad rámec odôvodnení týchto rozhodnutí je potrebné poukázať na to, že postup orgánov činných v trestnom konaní pred začatím trestného stíhania upravujú ust. § 196 až 198 Tr. por. tak, aby už po prijatí trestného oznámenia bolo možné rozhodnúť niektorým zo spôsobov uvedených v § 197 ods. 1, resp. ods. 2 Tr. por., ak to zistené okolnosti už pred začatím trestného stíhania umožňujú. V prípade ak už po postupe podľa § 196 ods. 2*

*Tr. por. bolo zistené, že sú tu okolnosti vylučujúce začatie trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Tr. por., orgány činné v trestnom konaní sú povinné postupovať niektorým z rozhodnutí podľa § 197 ods. 1 písm. a) až d) Tr. por.*

*Z obsahu na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu vyplýva, že z podkladov zabezpečených vyšetrovateľom PZ pred začatím trestného stíhania bolo zistené, že osobou podozrivou zo spáchania skutku je osoba maloletá, trestne nezodpovedná, čo vylučovalo začatie trestného stíhania v tejto trestnej veci. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že práve vek maloletého dieťaťa v podstate vylučuje zároveň aj jeho subjektívnu stránku vo forme úmyselného zavinenia, keďže vzhľadom na jeho detské myslenie nemohol posúdiť správnosť, resp. nesprávnosť svojho konania, na čo reflektuje Trestný zákon a Trestný poriadok vo svojich ustanoveniach, ktoré vylučujú trestnoprávnu zodpovednosť fyzických osôb mladších ako 14 rokov. Len u páchatel'ov trestnoprávne zodpovedných, starších ako 14 rokov, je možné po začatí trestného stíhania skúmať ich zavinené, resp. nezavinené konanie (subjektívnu stránku) vrátane motivácie ich konania.*

*Zároveň poukazujem na to, že rozhodnutia orgánov činných v trestnom stíhaní pred začatím trestného stíhania v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia § 197 ods. 1 písm. a) až písm. c) Tr. por. v žiadnom prípade neznamenajú prezumpciu viny páchatel'a, keďže rozhodnúť podľa týchto ustanovení musia orgány činné v trestnom konaní obligatórne v prípade zistenia skutočností, ktoré takýto postup odôvodňujú. V tejto súvislosti zákonodarca neupravil priaznivejšiu okolnosť odloženia veci podľa § 197 ods. 1 písm. a) až písm. c) Tr. por. pred rozhodnutím o odmietnutí veci podľa § 197 ods. 1 písm. d) Tr. por. Rozhodnúť podľa § 197 ods. 1 písm. d) Tr. por. je možné vtedy, ak už z podaného trestného oznámenia je zrejmé, že v žiadnom prípade nemôže ísť o trestný čin, a to ani z hľadiska objektívnej stránky, pričom v prípade, ak je dôvod na odovzdanie veci príslušnému orgánu na prejednanie priestupku, iného správneho deliktu alebo na disciplinárne konanie, postupuje sa prioritne podľa § 197 ods. 1 písm. a), resp. písm. b) Tr. por. Ak je už z trestného oznámenia zrejmé, že napriek naplnenej objektívnej stránke trestného činu skutok spáchala trestne nezodpovedná osoba, nie je možné s poukazom na vyššie uvedené, začať trestné stíhanie vo veci a skúmať subjektívnu stránku maloletého páchatel'a, ale je nevyhnutné postupovať podľa § 197 ods. 1 písm. c) Tr. por. Je zrejmé, že v prípade, ak by inkriminovanú fotku, resp. video zverejnila osoba trestnoprávne zodpovedná, bolo by*

*potrebné skúmať jej pohnútky, skúmať túto osobu z hľadiska možnej sexuálnej orientácie, ako aj iné skutočnosti, dôležité pre správne a zákonné rozhodnutie v takejto trestnej veci u maloletej osoby, vzhľadom na skutočnosť, že nie je trestnoprávne zodpovedná, takéto skúmanie subjektívnej stránky neprichádza do úvahy, nakoľko nemožno začať trestné stíhanie a vykonať iné úkony ako tie, ktoré umožňuje vykonať Trestný poriadok pred začatím trestného stíhania (výsluch osoby podľa § 196 ods. 2 Tr. por., zabezpečenie listinných podkladov). Iné osoby ako osoba podozrivá zo spáchania trestného činu v tomto štádiu konania nemôžu byť vypočuté. Takisto neprichádza do úvahy pribratie znalca do konania za účelom skúmania osobnosti maloletého páchatel'a, príp. výsluch ďalších svedkov, ktorí by sa vedeli vyjadriť k jeho motivácii, resp. celkovo k subjektívnej stránke tohto trestného činu. V prípade, ak by bolo trestné stíhanie začaté vykonaním zaisťovacieho úkonu, neodkladného alebo neopakovateľného úkonu, muselo by byť po zistení veku maloletého páchatel'a trestné stíhanie zastavené s poukazom na § 9 ods. 1 písm. c) Tr. por.*

*Pokiaľ ide o námietku spočívajúcu v nesprávnom výsluchu maloletého dieťaťa pred začatím trestného stíhania, je potrebné uviesť, že pri tomto výsluchu bola prítomná zákonná zástupkyňa dieťaťa, pred ktorou bol maloletý zároveň poučený o svojich právach, ktorému poučeniu podľa jeho vyjadrenia, ktoré podpísal on, ako aj jeho zákonná zástupkyňa, porozumel, pričom zo zápisnice o tomto výsluchu nevyplývajú žiadne námietky zákonnej zástupkyne vo vzťahu k poučeniu, resp. položeným otázkam. Jednalo sa o výsluch ktorý začal o 15:05 hod. a skončil o 15:30 hod., t. j. trval 25 minút, pričom z položených otázok a odpovedí nemožno vyvodit' záver, že mohlo dôjsť k poškodeniu práv maloletého dieťaťa.“*

31. Ústavný súd dospel k záveru, že okresná prokuratúra sa primeraným spôsobom zaoberala sťažnosťou sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného riaditeľstva a riadne o nej rozhodla, postupujúc pritom v súlade s na vec sa vzťahujúcimi právnymi predpismi. Právny názor, na ktorom založila svoje rozhodnutie, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a spôsob, akým odôvodnila napadnuté uznesenie, vzhľadom na okolnosti a podstatu posudzovaného prípadu možno tiež považovať za dostatočný a akceptovateľný z hľadiska trestného práva, ako aj ústavy.

32. Zároveň sa krajská prokuratúra stotožnila s odôvodnením napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, ktoré jasným, zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom doplnila o ďalšie skutočnosti odôvodňujúce neprípustnosť trestného stíhania sťažovateľa.

33. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa tiež poznamenáva, že nie je možné základné právo na inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

34. Ústavná sťažnosť neobsahuje žiadnu ústavne významnú argumentáciu, keďže sťažovateľ pokračuje v rovnakej argumentácii, ktorú uviedol v sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného riaditeľstva a zároveň aj v žiadosti. V súvislosti s procesnou aktivitou sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že nie je v poradí ďalším orgánom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa.

35. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 23).

36. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2020

Miroslav Duriš  
predseda senátu